

הקרטל כדלת כניסה

מאת מיגל באסולס

"אין להיכנס לכאן מבלי להיכנס קודם לקרטל": זה עשוי להיות השלט התלוי בדלת הכניסה לאסכולה, בדומה לשלט שאפשר היה לראות על דלת האקדמיה של אפלטון: "אין להיכנס ללא ידע בגאומטריה".

הקרטל הוא הבסיס של האסכולה, זאת המשמעות שלאקאן הציע על מנת להתאים את פעילות הקבוצה עם העבודה הייחודית של כל אחד ואחד: ניסיונו בקריאה ובמחקר, דרכו בידע החל מהלא ידוע, וכמו כן המצאותיו, במידה וקיימות.

אם הנושא שניתן לקרטל הוא משותף, התוצרת תהיה ייחודית לכל אחד ותוצע לאסכולה כדרך לקידום הפסיכואנליזה.

האם בלי כל הכנה מוקדמת יכול כל מצטרף חדש לתרום לפיתוח הפסיכואנליזה? אכן כן. זה מלכתחילה ההימור שמציעה האסכולה, שאינה מוגדרת כ-"אסכולה לפסיכואנליטיקאים ומועמדים", אלא כאסכולה של עובדים, כאשר היא אינה מפלה את אלה שניגשים אליה כטרדנים המצפים להיכנס לידע משוער, אלא ההיפך, היא הופכת את הידע המשוער לעיקרון למען העברת עבודה, והופכת מקורות ידע מחוץ לתחום הפסיכואנליטי לגורם שמאפשר לבדוק את הידע הפסיכואנליטי.

הקרטל לכן, הינו האימפליקציה הראשונה של כל אחד ואחד באסכולה. המבנה שלו מעניק זכות יתר לאפקט של סדרה מעל הקבוצה האנליטית ובכך מזכיר את הממשי שעליו הוא מבוסס. הלוגיקה שלאקאן נתן לו – ארבעה + אחד – מפעילה אותו בסגנון של קבוצת Russel: ה-פלוס אחד חייב לגלם את הפרדוקס שגורם להתחברותה של הקבוצה, ובנוסף, להתפוררותה, לגרוע ממה שהיה מאחד אותה, האידאל של הידע. הפלוס אחד חייב לגרום לעיבוד הידע עבור כל אחד מחברי הקבוצה – הוא עצמו נחשב לחבר נוסף!!! - תוך כדי שהוא שומר על המשכיותה או מסמן את פירוקה, במידת הצורך. הוא הופך לעדות על חוסר היציבות של הקבוצה, זה שפועל כדי לאפשר חילופים עם חברים שונים באסכולה בזמן מוגדר מראש (כל שנה מינימום, כל שנתיים מקסימום).

לקרטל יש היסטוריה בלימוד של לאקאן. הוא נחשב מלכתחילה כ-"האיבר הבסיסי" של האסכולה, הוא התופעה האלמנטרית, העלה שתפקידו להעניק את המבנה של הצמח. ב-1964 בטקס היסוד של ה-EFP, לאקאן כבר התייחס ל-"עיבוד נתמך ע"י קבוצה קטנה", מה שהקדים את הקרטל. ב-1981 חזר והתייחס אליו כ-"איבר בסיסי" של הניסיון החדש: ארבעה בוחרים באחד נוסף- ה "פלוס אחד", אשר תפקידו הוא לבחור נושאים, ולתת ייעוד לעבודה של כל חבר בקבוצה.

בולטת העובדה שבהזדמנויות שונות לאקאן מתייחס לקרטל כדרך הכניסה לאסכולה, מישהו יכול להתקבל לאסכולה בזמן שמשתתף בקרטל אך זה לא תנאי בל יעבור, אבל מומלץ מאד: מדובר על להצטרף בזכות העבודה ולא סתם בגלל עצם קיומו. מצד שני, ברור ששיטת הקרטל איננה ניתנת למימוש מחוץ לאסכולה, שכן הוא גם המען של העבודה של כל אחד.

"יופי של דרך לקבל אנשים!!". אחד פשוט דופק על דלת האסכולה, עם האמירה- "רוצה להיות...?", מישהו אחר עם האמירה "רוצה שיהיה לי...", כל אחד מחזיק אמירה שונה בכיסו שהופכת את דרישתו למיוחדת במינה בזמן שהאסכולה עונה באמירה אחרת לכולם ולכל אחד מהם: עבודה בקרטל שמעוררת איווי לידע. איווי זה, וכדאי להבין זאת מלכתחילה, אינו מובן מאליו עבור הפסיכואנליזה: יש להצהיר אותו, לנסות לעבד את המבואות הסתומים שלו, ולהיות מוכנים לביקורת שאחרים עשויים להשמיע.

לכן, שחשוב להבטיח שהאסכולה "לעולם לא תהיה אתר תיירות...". המכניזם של הדלת לאסכולה הוא דומה למערכת "Pecci-Blount" (לפי הציור בדף 8 של המהדורה הראשונה של "אחד על אחד"), שרק נפתחת על מנת שוב להיסגר. ובנוסף: "...היא נפתחת אך ורק מבפנים" (Escritos עמוד 817).

ובכן – איך להיכנס? ... רק מבפנים, מהקרטל.

מקור:

Bassols, Miguel, La Puerta del Cartel, Archivos de Psicoanalysis- Marzo 1991, pag
.21-22

תרגום : סולי פלומנבאום
עריכה: נטע נשילוויץ